

HRVATSKO
KATOLIČKO
SVEUČILIŠTE
ZAGREB
UNIVERSITAS
STUDIORUM
CATHOLICA
CROATICA
ZAGREBIA

Detaljni izvedbeni plan

Akademski godina:

2023/2024

Semestar:

Zimski

Studiji:

Povijest (R) (izborni)

Komunikologija (R)

(izborni)

Psihologija (R) (izborni)

Sestrinstvo (R) (izborni)

Sociologija (R) (izborni)

Sestrinstvo (I) (izborni)

Godina studija:

1

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija: Hrvatsko iseljeništvo i povratništvo u 19. i 20. stoljeću

Kratica kolegija: IZBP210

Status kolegija:

Obvezni

ECTS bodovi: 4

Šifra kolegija: 234739

Preduvjeti za upis kolegija: Nema

Ukupno opterećenje kolegija

Vrsta nastave

Ukupno sati

Predavanje

30

Seminar

15

Mjesto i vrijeme održavanja nastave: HKS – prema objavljenom rasporedu

II. NASTAVNO OSOBLJE

Nositelj kolegija

Ime i prezime: Hofgräff Marić Darija

Akademski stupanj/naziv:

Izbor: naslovni docent

Kontakt e-mail:

darija.maric@unicath.hr

Telefon:

Konzultacije: Prema objavljenom rasporedu

Suradnici na kolegiju

III. DETALJNI PODACI O KOLEGIJU

Jezik na kojem se nastava održava: Hrvatski

Opis kolegija	Upoznati studente s ulogom države u reguliranju iseljavanja/povratka stanovništva u europske i prekomorske zemlje tijekom 19. i 20. stoljeća. Na primjerima rada pojedinih državnih institucija (Kraljevska zemaljska vlada u Zagrebu, Iseljenički komesarijat i dr.), privatne inicijative i Crkve u Hrvatskoj identificirati mehanizme koji su oblikovali iseljeničko-povratnička pitanja. Ispitati kvalitetu privatno-pravne zaštite iseljenika i povratnika u okviru koje su se rješavala pitanja vezana uz mirovine, ostavine, osiguranja i dr., s posebnim naglaskom na zaštiti siromašnih iseljenika i povratnika, uključujući i iseljeničku siročad. U tome smislu želi se dokazati kontinuitet između habsburškog i međuratnog razdoblja u kojemu je uloga Hrvata u odnosu na politiku iseljavanja i povratka stanovništva bila značajna ne samo u administrativnome već i izrazito socijalnome smislu, bez obzira na društveno-političke okvire u kojima se Hrvatska nalazila u razdoblju 19. i 20. stoljeća. Predmet može obuhvatiti i socijalističko razdoblje, uključujući i migracije za vrijeme Domovinskog rata, što će ovisiti o zainteresiranosti studenata za temu.
Očekivani ishodi učenja na razini kolegija	1. Ovladati temeljnim historiografskim pojmovima iz hrvatske i svjetske povijesti vezanima uz hrvatsko iseljeničtvo i povratništvo 19. i 20. stoljeća. 2. Prepoznati temeljne procese iseljavanja i povratka stanovništva iz hrvatske i svjetske povijesti 19. i 20. stoljeća. 3. Prikupljati stručnu i znanstvenu literaturu i istraživati izvore u arhivima, knjižnicama, muzejima i srodnim ustanovama u skladu sa zadacima seminarskih radova, ili u zamjenu pristupiti izradi zajedničkih grupnih projekata, ovisi o dogovoru nastavnika i studenata. 4. Kritički analizirati i interpretirati izvore, znanstvenu i stručnu literaturu u skladu sa zadacima seminarskih radova. 5. Napisati jasan i strukturiran seminarski rad. 6. Održati jasno i strukturirano seminarsko izlaganje. 7. Aktivno i argumentirano sudjelovati u seminarskim raspravama. 8. Pridržavati se etičkih načela u radu.
<i>Literatura</i>	
Obavezna	HOFGRÄFF MARIĆ, Darija. Iseljenici i povratnici: Pravni i institucijski aspekti u razdoblju Austro-Ugarske Monarhije i Kraljevine SHS - Kraljevine Jugoslavije. Zagreb: Školska knjiga, 2021 (monografija); BRUNNBAUER, Ulf. <i>Globaliziranje jugoistočne Europe: iseljenici, Amerika i država : od kraja 19. stoljeća</i>. Zagreb: Srednja Europa, 2019.; 497-503. HOLJEVAC, Većeslav. <i>Hrvati izvan domovine</i>. Zagreb: Matica hrvatska, 1967. (1. izdanje); 1968. (2. izdanje); ANTIĆ, Ljubomir. <i>Hrvati i Amerika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2002.; ANTIĆ, Ljubomir. „Prilog istraživanju austrijske iseljeničke politike i zakonodavstva kao činilaca masovnog iseljavanja iz Dalmacije pred Prvi svjetski rat“. <i>Zadarska revija</i> 2-3 (1985):242-254.; KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, Mira. "Djelovanje velike ekonomske krize na migraciona kretanja jugoslavenskih naroda". U: <i>Svetska ekonomska kriza 1929-1934. i njen odraz u zemljama jugoistočne Evrope</i>, ur. Vasa Čubrilović. Beograd: Balkanološki institut Srpske akademije nauka i umetnosti, 1976, 337-366.; KRIŠTO, Jure. <i>Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu: Kongregacija sestara dominikanki Sv. anđela čuvara</i>. Zagreb: Hrvatski institut za povijest; Korčula: Kongregacija sestara dominikanki Sv. anđela čuvara, 2005.; LAKATOŠ, Josip. <i>Narodna statistika</i>. Zagreb: vlastita naklada, 1914.; NEJAŠMIĆ, Ivica. "Iseljavanje iz Hrvatske u europske i prekomorske zemlje od sredine 19. stoljeća do 1981. - pokušaj kvantifikacije". <i>Migracijske teme</i> 6 (1990), br. 4: 511-526.; PULJIZ, Vlado; BEŽOVAN, Gojko; MATKOVIĆ, Teo; ŠUČUR, Zoran; ZRINŠČAK, Siniša. <i>Socijalna politika Hrvatske</i>. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta, 2008. STOJANOVIĆ, Dimitrija J. "Zaštita djece". U: <i>Narodna zaštita: almanah 1914.-1924.</i> Zagreb, 1924, 54-57.; SZABO, Agneza. "Štamparov suvremenik Josip Šilović - utemeljitelj Zaklade za kolonizaciju siročadi iz gladnih hrvatskih krajeva i Zaklade siročadi naših iseljenika u vrijeme Prvog svjetskog rata". <i>Acta medico-historica Adriatica</i> 13 (2015), Supplement 1: 49-62.
Dopunska	KIRKPATRICK, Clifford. "Selective Immigration: The New Mercantilism". <i>Journal of Social Forces</i> 3 (1925), br. 3.; KUHAR, Martin. <i>Eugenika u hrvatskoj medicini i njezin utjecaj na javnost u razdoblju od 1859. do 1945.</i> Doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, 2015.; STIPETIĆ, Vladimir. "Artur Benko Grado (1875-1946) - zaboravljeni statističar i ekonomist". <i>Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci: časopis za ekonomsku teoriju i praksu</i> 21 (2003): 7-16.; SUPEK, Olga; ČAPO ŽMEGAČ, Jasna. „Effects of Emigration on a Rural Society: Demography, Family Structure and Gender Relations in Croatia“. U: <i>Roots of the Transplanted</i>, vol 1, ur. Dirk Hoerder, Inge Blank. New York: Columbia University Press, 1994, 311-339.; ZAHRA, Tara. <i>The Great Departure - Mass Migration from Eastern Europe and the Making of the Free World</i>. New York : W. W. Norton and Co., 2016.
<i>Način ispitivanja i ocjenjivanja</i>	

Polaze se DA	Isključivo kontinuirano praćenje nastave NE	Ulazi u prosjek DA

Preduvjeti za dobivanje potpisa i polaganje završnog ispita	Redovito pohađanje nastave – prisutnost na najmanje 70% nastave prema studijskom programu i izvedbenom nastavnom planu; Uredno izvršene seminarske obveze – pripremljeno izlaganje (PP prezentacija) te predana i prihvaćena pisana verzija seminarskog rada najmanje deset dana prije izlaska na ispitni rok; U slučaju da se student/ica odluči za istraživanje u arhivima i srodnim baštinskim institucijama, neće morati sudjelovati u zajedničkom grupnom projektu (napr. snimanje kraćih video uradaka na temelju arhivskih izvora i sl., što će ovisiti o dogovoru nastavnika i studenata). Stjecanje minimalnog uspjeha od 35 % tijekom nastave unutar zadanih nastavnih aktivnosti – ostvareno kumulativno.

Način polaganja ispita	Brojčana ljestvica ocjenjivanja studentskog rada je: nedovoljan (1) – 0 do 49,9 % dovoljan (2) – 50 do 64,9 % doobar (3) – 65 do 79,9 % vrlo dobar (4) – 80 do 89,9 % izvrstan (5) – 90 do 100 % Način stjecanja ocjene: a. Nastavne aktivnosti – 70 % ocjene 1. seminarske obveze – 20% 2. 1. kolokvij – 25 % 3. 2. kolokvij – 25 % b. Završni ispit – 30 % ocjene usmeni ispit – 30 % (za prolaz je nužno riješiti 50 % ispita)

Način ocjenjivanja	Nastavne aktivnosti: seminarske obveze, 1. kolokvij (pismeni), 2. kolokvij (pismeni). Završni ispit: usmeni ispit.

Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava za prijenos bodova		
VRSTA AKTIVNOSTI	ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenata	UDIO OCJENE (%)
Pohađanje nastave	1,2	0
Seminarsko izlaganje	0,84	30
Kolokvij - međuispit	0,56	20

Kolokvij - međuispit	0,56	20
Ukupno tijekom nastave	3,16	70 %
Završni ispit	0,84	30 %
UKUPNO BODOVA (nastava+zav.ispit)	4	100 %

Datumi kolokvija:

Datumi ispitnih rokova:

IV. TJEDNI PLAN NASTAVE

Predavanja

#	Tema
1	1. Uvodno predavanje: predavljanje plana i programa rada, pojašnjenje studentskih obveza, literature 2. Uloga države i ključni čimbenici razvoja socijalne politike, zašto iseljavamo □tradicija, potreba ili pomodarstvo? 3. RAZDOBLJE AUSTRO-UGARSKE MONARHIJE (Začeci državne institucionalizacije nad iseljavanjem i povratkom stanovništva kroz prizmu pravne i institucijske regulative i uloga Kraljevske zemaljske vlade u Zagrebu) 4. Statistički pokazatelji o iseljavanju i povratku 5. Socijalna zaštita iseljenika i povratnika (organizacija odlaska i povratka bolesnih i osiromašenih iseljenika) 6. Kolokvij 7. RAZDOBLJE KRALJEVINE SHS – KRALJEVINE JUGOSLAVIJE (Propalo gospodarstvo – razlog novog vala iseljavanja) 8. Institucijska i pravna organizacije iseljeničtva – povratništva u Hrvatskoj (uloga i značaj Iseljeničkog komesarijata u Zagrebu); statistički pokazatelji o iseljenicima i povratnicima 9. Pomoć iseljenicima u realizaciji iseljavanja preko informativnih ureda, i njihova suradnja s novinskim redakcijama 10. Povratnička populacija (razlozi povratka i razine zbrinjavanja povratnika, Dom u Jelsi) 11. Kolokvij 12. Uloga i značaj dr. Josipa Šilovića (Narodna zaštita) 13. Utjecaj sestara dominikanki Kongregacije Svetih anđela čuvara na Korčuli u zbrinjavanju i obrazovanju iseljeničke siročadi i djece skitnica 14. Turističko-domaćinska škola u Vignju kao poseban socijalni model vezan uz školovanje iseljeničke siročadi i dr. 15. Zaključna razmatranja